

HØRINGSUTTALE TIL DOKUMENTA «Barnehage- og skolebruksplan» (KS-Konsult 2018) og tilleggsutredninga «Barnehage- og skolestruktur» (2021)

1. Om høringsuttalen til Barnehage- og skolebruksplan i 2018

Øksendal bygdelag og Øksendal bygdekvinnelag skreiv eit høringssvar til KS-Konsult sitt grunnlagsdokument for Sunndal i 2018. Det sentrale for oss i høringssvaret var å sette fokus på kvalitetane ved Øksendal barnehage, og indirekte ved andre barnehagar i bygdemiljø, og på den måten nysansere framstillinga av mindre barnehagar som ligg utanfor sentrum.

I KS-dokumentet er det påpeika at Sunndal kommune er ute etter å redusere kostnadene sine, blant anna i skulesektoren, men KS-Konsult prøver også å legge tydelege føringar for kva utviklings- og læringsmiljø som er dei beste for barn. Vi påpeika i 2018 at Barnehage- og skolebruksplanen likevel ikkje inneheld forskning som kan brukast til å fastslå at ein større barnehage i sentrum er betre enn ein mindre barnehage i nærmiljøet til små barn.

2. Tilleggsdokumentet Barnehage- og skolestruktur - om Øksendal barnehage

Det står i høringsdokumentet (s.4) at det skal «utredes og vurderes» om «Øksendal barnehage beholdes som i dag». Da er det for oss eit overordna fokus å sjå på korleis barnehagen i Øksendal blir utreda og vurdert i dokumentet. I skivet er det under «Vurdering» lagt fram enkelte punkt om fordelar og ulemper ved Øksendal barnehage ved strukturendring (s. 32 og 33). «Strukturendring» forstår vi som situasjonen dersom barnehagen skal eksistere som ei sjølvstendig eining. I denne samanhengen går vi lite inn i spørsmålet om barnehagen skal bli ei sjølvstendig eining, eller fortsette som ei avdeling under Tredal eller andre barnehagar i sentrum. Vi skal likevel ikkje legge skjul på at vi helst ser at barnehagen i Øksendal blir ei sjølvstendig eining, sett ut frå potensialet for utvikling og eigenart som ligg i dette.

Ein del positive sider ved Øksendal barnehage blir påpeika under **Fordeler ved strukturendring**, som at plasseringa og bygningsstandarden er bra, at barnehagen ligg i eit natur- og bygdemiljø som gir ei tilknytning til heimlassen, er ein viktig møteplass i bygda og at dette gir ein fellesskap som er viktig, ikkje minst for innflyttarar og nyetablerte. Det blir i denne samanhengen også påpeika at aldersblandinga i barnehagen gir god læring både for dei yngre og dei eldre ungane.

Under punktet **Ulemper ved strukturendring** er det lista opp fire punkt som går i motsett retning.

Det mest sentrale er at fagmiljøet er lite og sårbart, at barnehagen er dyr i drift og vil særleg bli det med tilsetjing av eigen styrar. Vidare er det vektlagt at det ikkje er eit tilstrekkeleg antal jamnaldringar der for alle barn.

Vi har følgande kommentar til dette: Sjølv om enkelte positive sider ved barnehagen i Øksendal blir erkjent, **så er det i høringsdokumentet sett under eitt svært tydeleg at det er eit nytt barnehagetilbud i sentrum som verkeleg får kvalitetsstempel**. Det ser ut til å gjelde på alle område, frå administrasjon og fagmiljø, nytt bygg og dei spesifikke sentrumstilbuda som er lista opp, blant anna er bibliotek, skatepark, brannstasjon, helsetun og pensjonistsenter konkret nemnt og omtalt som samarbeidspartnarar. For det andre framstår det også som avgjerande for kvaliteten på barnehagen at det er mange ungar av same årgang i leikegruppene.

Vi meiner at dei to punkta i avsnittet over ikkje bør stå uimotsagt. Vi gjer det ikkje for å snakke ned barnehagen i sentrum, og ser klart at ein sentrumsbarnehage har mange flotte tilbud. Men vi påpeikar igjen, som i 2018, at **det å kunne ha sine første barneår i nærmiljøet er påfallande lite framme** i vurderingane rundt kvaliteten av dei mindre barnehagane. **Det framstår også som klart mindre vektlagt å kunne utforske naturmiljøet enn å bruke sentrumstilbuda.** Dette står i kontrast til den sterke trenden med natur- og friluftsbarnehagar som har vakse fram det siste tiåret, ikkje minst i byområda. Anerkjent forskning går god for kvaliteten av slike oppvekstmiljø, ikkje minst i ei tid da nær kontakt med variert natur er i ferd med å bli ei mangelvare for mange i oppveksten.

Ei viss sjølvmotseiing finst i dokumentet når aldersblanda grupper først blir framstilt som positivt, mens det like etterpå blir konstatert at leikemiljøet er begrensa. Påstanden er ei nokså klar nedvurdering av aldersblanda grupper, og blir ikkje knytta til relevant forskning. Aldersblanda grupper har mange tilhengjarar i fagmiljø og forskning om barnehagar. Eit eksempel er den internasjonalt kjente Montessori- pedagogikken, med etablering av mange barnehagar og skular også her til lands.

3. Foreldregruppa og unge vaksne om barnehagen i Øksendal

I eit lesarinnlegg i avisa Driva 03.11.20 uttalar foreldre til barnehagebarn og unge i etableringsfasen seg om verdien av den lokale barnehagen. Foreldra uttrykker at dei er svært godt tilfreds. Ungane føler seg trygge i barnehagen og knyter nære relasjonar til dei vaksne som arbeider der. Det blir godt informert om korleis barna har hatt det gjennom dagen, og stressnivået i barnegruppa er lågt. Vidare er det positivt og praktisk at søsken kan gå i same barnehage. Varierte natur- og bygdeopplevingar blir framheva. Fjøre og strandkant er lett tilgjengeleg, gapahuken i skogkanten ligg 500 meter unna og det er i tillegg gangavstand til fjøs med kyr og kalvar. Det er også «samarbeidspartnarar» i Øksendal, som bygdekvinnelag og bønder.

Unge vaksne påpeikar at lokal barnehage gir bolyst. Det betyr noko om bygda har barnehage eller ikkje når ein vurderer om ein vil etablere seg i heimbygda eller velge ein annan plass. Det er også praktiske grunnar til at barnehagen er viktig. Ikkje alle skal på jobb på Sunndalsøra. Nokon har arbeidsplassen sin på vestsida av tunellen, og det blir tungvint å måtte kjøre inn til sentrum.

4. Sentrum, bygder og identitet i Sunndal kommune

Det kan diskuteras om Sunndalsøra er eit bygdesentrum eller ein urbant prega tettstad. I barnehagetjenesta virkar det som om oppfatninga er det første, medan vi ser det motsett. Uansett kva syn ein har på dette, er det frå vår side ikkje noko poeng å framheve det eine som opplagt betre enn det andre. Når vi påpeikar kvalitetane med barnehage tett på naturen for små barn, er det fordi vi meiner dette er nedtona og underkommunisert i høringsdokumentet. Spørsmålet om identitet og tilknytning til heimlassen er heller ikkje spesielt vektlagt. Å kunne utvikle identitet til heimlassen, til naturen og bygdemiljøet i vårt tilfelle, er grunnleggande i første del av oppveksten. For å oppleve identitet, må ein bli kjent med plassen der ein veks opp og det som finst der. I Øksendal barnehage møtest ungene frå Øksendalen og Jordalsgrenda og blir kjent med kvarandre medan dei ei små, og det er verdifulle at dette skjer før verda seinare utvidar seg i møtet med barne- eller ungdomsskule i sentrum. Vi meiner det er viktig med rom for eit mangfald også når det gjeld barnehagar og «barnets beste» i Sunndal. Slik trur vi at dei aller fleste i dei andre bygdene i kommunen også ser det. For barn som veks opp i sentrum er det lite sannsynleg at foreldre flest ønsker dei skal gå i barnehagen i ei anna bygd, dersom det ikkje skulle vera ein særleg god grunn til det.

I høringsdokumentet blir det påpeika at fortsatt drift av barnehagen i Øksendal har som konsekvens at 15 barnehageplassar der vil bety at den nye sentrumsbarnehagen vil få 15 plassar mindre (s. 33) og at desse plassane er dyrare enn dei ville bli i sentrumsbarnehagen. Underforstått: Drifta i Øksendal går ut over tilbudet i sentrum. Ei slik framstilling av forholdet mellom bygd og sentrum synest vi er lite konstruktiv. Innbyggjarane også i vår del av kommunen bør kunne føle seg tilgodesett med det viktige offentlege tenestetilbodet som ein barnehage er.

5. Kva framtid skal bygda vår ha?

Engasjementet vårt for barnehagen i Øksendal handlar om å framheve kvalitetar ved ein god barnehage, men også noko meir enn det. Sidan 2010 har både butikken og skulen i bygda gått tapt. Ved skulenedleggingane i 2014 kom det ei forsikring frå kommunen om at ingen bygder skulle miste alt, og for Øksendal sin del var barnehagen den livsåra som var igjen. Barnehagen vart ei avdeling under Tredal da oppvekstsenteret opphørte. Det er no stor uro i lokalsamfunnet for at også barnehagen kan bli avvikla. Politikarane har siste ord i saka, og vi ønsker å understreke kor negativ konsekvensen av eit slik vedtak vil vera for bygdene vest i kommunen. Vi velger likevel å vera optimistiske. Unge vaksne etablerer seg lokalsamfunnet. Prognosar for folketalsutviklinga treng derfor ikkje å slå til denne gongen heller. Det er vekst i næringsutviklinga i Sunndal, og det nye sjukehuset på Hjelset kan også få positive ringverknader. Ein liten barnehage er dyrare i drift enn ein større barnehage i sentrum, men denne meirutgifta gir ikkje tunge utslag i kommuneøkonomien. Sett denne ekstra kostnaden på kontoen for bygdeutvikling, bolyst og optimisme. I Øksendal og Jordalsgrenda slår vi ring om barnehagen vår, og vi har tru på at politikarane vil stå i lag med oss i denne viktige saka.

31.05.2021

Øksendal bygdelag

Øksendal bygdekvinnelag

Øksendal ungdomslag

